

grajska občina bo preko zime preskrbovala dnevno do 3200 otrok. Izdatki bodo znašali nekaj časa čez dva milijona dinarjev. — »Jutro« 5. nov.

—1 Našo mladino nam! je naslov članka v »Domoljubu« z dne 6. nov., ki pravi med drugim tudi sledeče: »Prešla so leta, ko so naše najmlajše razni prenapetosti kar po šolah hočeš nočeš zapisali v ustanove, ki so bile in so daleč od slovenskih in katoliških ciljev. Zato pa danes roke proč od naše mladine! Dovolj dolgo smo slepomislili, dovolj dolgo smo morali gledati, kako nam našo mladino odtujujejo, kako jo vzgajajo za čilje, ki so za nas premajhni in preskromni.

—1 »Skrbimo za revno šolsko mladino« je naslov članka v »Slov. narodu« z dne 29. novembra, v katerem pravi članek, da je za učenca poleg tople hrane treba zlasti v zimskem času skrbeti tudi za dobro obutev.

—1 HSS in hrvatsko uradništvo. Na letnem običnem zboru akademske omladine HSS v Zagrebu je govoril ravnatelj Gospodarske slege prof. Ljudevit Tomašič. Govoril je tudi o uradništvu ter dejal: »Za uradnike so nam potrebni močni in izdelani možje, kakršnih pa nimamo dovolj. Zato moramo na nekaterih važnih službah trpeti tudi take, ki tja ne spadajo. Naša inteligenca se je prejšnje čase preveč pečala z literaturo, gledališčem, godbo, z državno-pravno politiko, premalo pa je študirala gospodarska in socialna vprašanja. Ko bi se bila pečala tudi s temi vprašanji, bi mi danes laže delali in bi bilo z nami drugače.«... »Proti korupcionizmu je treba najstrožje nastopiti. Hrvatski narod odločno zahteva, da se od leta 1918. pretrse premoženje vsakega. Vsako premoženje, ki ni bilo pošteno pridobljeno, marveč s korupcijo, je treba narodu vrniti.« — »Slovenec« 1. nov.

Mladinska matica

—mm Na literarni natečaj Mladinske matice je prejelo tajništvo 9 rokopisov. Izid natečaja bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« in v dnevnem časopisu, ko oceni literarni odsek vsa dela.

—mm Dijaški list »Mentor«, ki ga ureja pesnik dr. Joža Lovrenčič, prinaša o naših zadnjih rednih publikacijah nad dva stolpca dolgo oceno, iz katere povzemamo sledeča značilnejša mesta: Odkar je Mladinska matica pred 13 leti začela s svojim smotnim delom, moremo opaziti v naši mladinski književnosti res lep napredek. Do njenega nastopa je bila pri nas mladinska knjiga nekaka pastorka, za katero se ni nihče prav zmenil, kaj šele, da bi z ljubeznijo mislil nanjo. Kak preobrat, ako pomislimo, da je MM sama izdala že 47 rednih in 13 izrednih knjig v nakladi, ki dosega skoraj poldrugi milijon, kar ni nič čudnega, ko je dosegla s svojo organizacijo, da ima letno nad dvajset tisoč naročnikov, ki dobivajo tudi že enajsto leto »Naš rod«, ki tudi ni ostal brez vpliva na razvoj naših mladinskih listov. — O Adamičevih »Ljudih v viharju« pravi kritik, da je prva naša mladinska povest iz svetovne vojne. V njej pisatelj — nadaljuje kritik — zanimivo obdeluje zadnje poglavje vojne, v kateri so tudi Slovenci imeli odločilno vlogo. Prav je, da je rešil tudi v mladinsko lep-slovno knjigo spomin na upor slovenskega polka v Kodroipi in Kasarzi. Nato prinaša oceno vsebine knjige in zaključuje: Polom, beg, življenje v Gorici je prav tako zanimivo podano, kakor je prej gibanje v Benečiji. Edi-

no, kar moti — otroka seveda ne bo — je vodilna vloga prepaletnega osla Jaka. Osebe in razmere so pa verno očitane. Jezik je lep, le pravopisa se Adamič točno ne drži.

Ker je kritik osebno proti poosebljenju flore in favne, — odklanja tudi v tem pogledu Ribičičev »Nergos«.

O Kunaverjevih »Zakladih sveta« pa pravi, da so poučno berilo, ki je poučilo otroke o bombaznih plantajah, gumijevih nasadih, o čaju in dateljnovih palmah itd. Torej knjiga, ki otroku lepo razširi obzorje. O koncu še približa, da so vse tri knjige bogato ilustrirane in pravi, da zaslužijo tako Jakčeve kot Trčkine ilustracije pozornost.

—mm Krajšo oceno druge in tretje številke »Našega roda« je prineslo »Jutro« dne 4. okt. in 2. nov. t. l., daljša ocena naših rednih publikacij pa je izšla v zadnji številki »Dejanja«.

—mm Cenjene poverljivke opozarjamo na okrožnico, ki smo jo razposlali glede nabiranja naročnin za revne učence obmejnih šol. Če nabere vsaka šola le majhen znesek v te namene, pride le precejšnje število obmejnih otrok do dobrega čtiva. Z malim darom razveselite revne otroke revnih šol ter izvršite lepo kulturno in nacionalno poslanstvo. Stroške za poštnino naj si poverljivki odračunajo pri nakazilu naročnine.

—mm Za Miklavža opozarjamo na krasno štiribarvno veliko slikanico »Dedek Miha«, z besedilom Anice Černejeve in s slikami Marte in Radovana Klopčiča. Večan izvod z všteto poštnino stane samo din 35.—.

Stanovska organizacija JUU

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE je zborovalo dne 12. oktobra 1940. v ljudski šoli v Brežicah.

Navzočih je bilo 47 članov in članic, to je 50 %.

Tov. predsednik je podal poročilo o delovanju upravnega odbora. Tov. blagajnik je poročal o stanju blagajne. Na predlog nadzornega odbora je bila soglasno sprejeta razrešnica.

Proračun za leto 1940./41. se sprejme. Vse članstvo pa se je soglasno izjavilo za znižanje članarine. To zahtevo pa je utemeljevalo njegovo gnotno stanje.

Sledila je volitev delegatov in namestnikov za banovinsko in državno skupščino. Člani častnega razsodišča so ostali isti kakor v minulem poslovnem letu, za delegate in namestnike pa so bili soglasno izvoljeni: a) za banovinsko skupščino Ivanuš Robert, Zener Viljem, namestnika Rozin-Tomše Rozina in Zorko Sava; b) za državno skupščino Ivanuš Robert, Mikulič Oton, namestnika Zupančič Rudolf in Ravbar Ciril.

Po volitvah je tov. predsednik občni zbor zaključil.

Predsednik: Ivanuš Robert. Tajnica: Rozin-Tomše Rozina.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je imelo svoj redni občni zbor 16. oktobra 1940. v ljudski šoli v Kozjem.

Poročila predsednika, tajnika in blagajničarke so pokazala, da je bilo društveno delo v pretečenem letu kljub vsem oviram plodno. Soglasno je bila sprejeta razrešnica upravnemu odboru, blagajničarki pa za njeno vestno in vzorno delo razrešnica s pohvalo.

Pri obravnavanju društvenega proračuna so bili obravnavani predlogi za banovinsko skupščino in sicer 1. stanovskopolitičnega, 2. organizaciogospodarskega značaja. Prvi izraza nezadovoljstvo z delom organizacijskega vodstva v pretečenem letu in sicer v pogledu akcijskega odbora, odnosa do hrvaškega učiteljskega, glede stanovskega tiska itd.; drugi pa vsebuje spreminjalni predlog k akcijskemu proračunu in znižuje akcijski proračun tako, da naj bi znašala mesečna članarina za člana namesto dosedanjih 14 din le 10,50 din. Vsi predlogi so bili utemeljeni in soglasno sprejeti. Delegat je dobil nalogo, da te predloge na skupščini odločno zastopa.

Ker je dosedanja blagajničarka Marta Regvat dala zaradi bolezni odstavko na to funkcijo, je bila za novo blagajničarko soglasno izvoljena Zagorec Nada; za novega tajnika je bil pa izvoljen Otič Pavle, ker je bil dosedanjaj tajnik Mihevc Jože sprejet na višjo pedagoško šolo.

Po izvolitvi članov častnega razsodišča (Potočnik Ante, Komar Ludevit in Ljubič Matko kot predsedniki) je bil občni zbor zaključen.

Mencej M., preds. Otič Pavle, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA, VZHODNI DEL, je imelo svoje redni občni zbor dne 12. oktobra 1940. v Ljubljani. Navzočih je bilo 55 članov t. j. 72 %.

Občni zbor je otvorila tov. predsednica s pozdravom na navzoče. Nato je poročala o položaju organizacije ter apelirala na članstvo, da bolj kot kdaj svoje vrste ter tako pomore organizaciji preko težav sedanjega težkega časa.

Sledilo je poročilo tov. tajnice, ki je poročala o številu zborovanj in udeležbi članstva na zborovanjih, o temah predavanj in o predavateljih. Število članstva je 76. Apelirala je še posebej na vse tovariše, da številneje posejajo zborovanja ter s svojimi iz-

kušnjami in nasveti podpirajo tovarišice, ki so v društvu v pretežni večini. V organizacijo je treba uvesti tudi še vse neorganizirane, katerih število je v našem srezu precej visoko. Upravni odbor je imel v tem poslovnem letu 6 rednih sej. Vseh dopisov je bilo 72.

Tov. blagajničarka je podala obračun za l. 1939./40. Članstvo je redno plačevalo članarino. V veliko breme pa so društvu še nekateri stari dolžniki. Soglasno je bil sprejet sklep, da se stavi vsem tem dolžnikom rok, do katerega morajo poravnati zaostale zneske. Društvo je imelo v tem letu din 16.811,50 dohodkov in din 14.535,25 izdatkov.

Predsednik nadzornega odbora tov. Weber je poročal o delu nadzornega odbora. Vse poslovanje tov. blagajničarke je bilo vzorno, zato je predlagal tov. blagajničarki pohvalo in priznanje, upravnemu odboru pa razrešnico. Predlog je bil soglasno sprejet.

Proračun za leto 1940./41. je obrazložila tov. blagajničarka. Članarina ostane neizpremenjena, mesečno 19 din. Tov. predsednica je nato objasnila še proračun, ki se krije. Oba proračuna sta bila soglasno sprejeta.

Za delegate na letošnji banovinski in glavni skupščini so bili določeni tov. Lulik kot zastopnik predsednice in tov. Podbevšek Štefanija, za namestnico tov. Likar Jela. Isti delegati ostanejo tudi za leto 1940./41.

S tem je bil dnevni red izčrpan in tov. predsednica je zaključila občni zbor.

Završan Franciška, Podbevšek Štefanija, t. č. predsednica, t. č. tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je imelo svoj redni občni zbor v soboto, 12. oktobra 1940., v Mladiki v Ptuj. Zborovanja se je udeležilo 106 članov, to je 65,4 %.

Pred pričetkom dnevnega reda je tov. predsednik pozdravil posebej na novo vstopivše članke in jim izrazil željo, da bi se v harmoničnem sodelovanju počutili dobro med nami.

Predsednik je nato poročal o prizadevanjih organizacije, očitno splošen položaj in predočil delo sekcije in društva. Nato je še občni zbor soglasno pritril sklepu uprave in nadzorstva, da prevzame tajniške posle tov. Stanič Stane, ker je dosedanjaj tajnik tov. A. Debenak prezaoplen, in se njemu zahvali za dosedanja požrtvovalnost.

Zaradi odsotnosti tov. Debenaka, ki je na orožnih vajah, je podal tajniško poročilo že tov. tajnik Stanič in poročal o zborovanjih, sejah, dopisih in ostalem društvenem poslovanju. Omenil je, da je bil obisk lanskih zborovanj le 60 do 70 % in pozival k obilnejši udeležbi, da se medsebojno bolje povežemo in bodrilo vplivamo drug na drugega za posamezna in skupna naša prizadevanja.

Tov. knjižničarka nam je predočila stanje knjižnice in povedala, koliko se je članstvo ukorišča. Pozvala je članstvo za predloge, katere knjige žele za nabavo in pozvala, da naj več segajo po knjigah, ki se lahko pri vsakem zborovanju in tudi drugače dobe.

Blagajničarka nam je podala blagajniško stanje, ki je letos povoljnije zaradi tega, ker je izostal veliki izdatek za delegate skupščin, ki se to leto niso vršile.

Poročevalec nadzornega odbora je pritrjeval mislim in predlogom tov. predsednika in tajnika, izrazil željo, naj bi članstvo pokazalo več zanimanja z večjo aktivnostjo, da bi tako postala zborovanja zanimivejša, plodonosnejša in vsem v večje zadovoljstvo. Uprava društva je izvršilen organ in more to biti, če stori svojo dolžnost tudi članstvo. Predlogu za absolutorij upravi in blagajničarki ter za posebno pohvalo požrtvovalni, marljivi in točni blagajničarki je občni zbor soglasno pritril.

Poročilo obračuna sekcije, kakor društvene, je članstvo brez debate in soglasno pri-

trdilo. Tudi oba proračuna sta po temeljit razlagi in po kratki debati bila brez spre-membe soglasno sprejeta.

Nato se je razpravljalo o delegaciji za obe skupščini in se je soglasno sklenilo, da se obeh skupščin udeleži le tov. predsednik, da se tako preveč ne prizadene društvena blagajna. Za primer potrebe z veljavnostjo tud-na poslovno leto 1941./42., ako še ne bi bila dovoljena zborovanja, se izvolita za delegata obeh skupščin tov. ca. Kancler Julka in tov. Volmajer Karel.

Storjeni so bili še naslednji sklepi: 1. Ker nekateri člani ne plačajo članarine in so v zaostanku že nekaj let se sklene, da je današnja opozoritev zadnja in se bodo v bodoče imenoma po šolah javno in glasno imenovali.

2. Za predavanja pri zborovanjih naj se naprošajo preizkušeni praktiki predavatelji, ki naj obravnavajo metodična vprašanja vseh predmetov od elementarnega razreda do zadnjega razreda višje ljudske šole.

3. Naprosi naj se za predavanje tov. nadzornik E. Vranc, ki bi naj podal nekaj izkušenj in spoznanj iz svojih nadzorovanj.

4. Predlog tov. poverjenika Slov. šol, matice, naj bi bilo zopet celotno društvo včlanjeno v šol. matico, je z 38 proti 39 glasovi propadel. Utemeljitev: Slov. šol. matica ne nudi učiteljsstvu potrebnih praktičnih knjig, ko bo take izdajalo, bo samo rade volje segalo po njih.

Občni zbor je bil zaključen ob 12. uri, Zupančič Drago, preds. Stane Stanič, taj.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Prošnja. Pevke in pevci UPZ, ki so prejeli te dni okrožnico glede prihodnjega pevskega tečaja, prosimo, da nam svoje prijave za ta tečaj pošljejo do 15. novembra, ker bomo takoj po tem dnevu začeli razpošiljati note za domač študij. Istočasno prosimo, da nam članstvo javi vsako spremembo naslovov. — Tajnik.

Šolski radio

—r Torek, 19. novembra 1940., ob 14.15. Zapijmo nekaj narodnih pesmi! Izvaja II. dekliška meščanska šola, vodi gđc. Marija Laharnar. Razpored: 1. Uvod: Splošno o narodni pesmi. 2. Angelček varuh moj (priredil M. Bajuk). 3. Barčica (priredil C. Pregelj). 4. Kdo najlepše živi (priredil E. Adamič). 5. Črni kos (priredil C. Pregelj). 6. Starček roma na goro (Vinko Vodopivec — umetna). 7. Venček slov. mlad. narod. pesmi (E. Adamič).

—r. Petek, 22. novembra 1940., ob 11. uri: Velika torpedovka »Ljubljana«. Razpored: 1. V ladjedelnici. 2. Splovljenje. 3. Katastrofa. 4. Na poti v novo življenje. Mestoma razgovor, deklamacije, plošče. Vodi gosp. Viktor Pirnat.

—r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 17. novembra, ob 17. uri predaval g. inž. Bogdan Pahor: Temeljna načela za zboljšanje travnikov.

Novosti na knjižnem trgu

—k Kramolc-Tomc: Pevska vadnica za nižje razrede srednjih šol. Tretja razširjena izdaja. — Ljubljana 1940. — Cena din 32.—. V Banovinski zalogi šolskih knjig je izšla tretja izdaja te že prav dobro znane pesmarice. Ta izdaja je deloma izpopolnjena. Teoretičnemu delu je posvečeno 49 strani, a ostalih 80 strani zavzema 111 eno-, dvo- in štiriglasnih pesmic. Knjiga sicer nosi naslov: za nižje razrede srednjih šol, bo pa uporabna tudi za druge višje organizirane šole tako meščanske kakor tudi višje ljudske. Kot pesmarica bo pa prav dobro služila tudi učiteljsstvu za vse razrede ljudskih šol.

—k Janez Jalen: Previsi. Niz dogodkov. Obseg 240 strani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1940. — Cena v platno vezani knjigi din 75.—. V knjigi je v zabavi 25 črtic — dogodkov, kot jih avtor sam naziva. Ta zbirka krajših Jalenovih del je išla kot III. zvezek »Naše knjige«. Tudi v tem delu najdemo zelo mnogo izrazov, ki jih iz žive narodne govornice presaja Jalen na svojski način v našo književnost. Saj je tudi snov vseh dogodkov vzeta iz našega kmečkega življenja. In prav to daje tem spisom posebno veljavo.

—k Aleš Ušeničnik: Izbrani spisi. V. zvezek. V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšel že peti del filozofskih in socioloških del Aleša Ušeničnika. Ta zvezek je razdeljen v tri poglavja: I. Avtoriteta in svoboda. — II. Narod in narodnost. — III. Iz sociologije. V prvem poglavju je troje razprav posvečenih demokraciji. I. O politični demokraciji. II. Svobodna demokracija in katolici. III. Dvogovor o demokraciji. — Zanimive so tudi razprave iz sociologije. Cena v platno vezanemu izvodu din 90.—.

—k Mirko Kunčič: Ali je kaj trden most? Vesela otroška opereta v enem dejanju. Uglasbil Anton Dolinar; in Mirko in abeceda. Igrica v enem dejanju. Obe primeri za otroške šolske odre sta izšli v enem zvezku v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani 1940. — Cena din 30.—. Pravico do vpizoritve dobi vsak oder z nakupom 4 izvodov knjižice, javiti pa mora založnici in istočasno poslati potrdilo o nakupu štirih izvodov.

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje Č. J. iz M. Ali mi pripada dvomesečna podpora po dne 12. aprila 1940. umrli ženi učiteljici v pokoju?

Odgovor. Dvomesečna podpora po § 95. U. Z. pripada ženi odnosno otrokom, ki nimajo drugih dohodkov. Aktivni uslužbenki in osebni upokojenki, kakor tudi njenim otrokom po razsodbi drž. sveta št. 24.579/39 (Roč. kat. str. 225) dvomesečna podpora ne pripada. Analogno temu ne pripada niti vam niti sinu študentu.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM
UČITELJSKE SAMOPOMOČI
V LJUBLJANI

Na našo notico radi zadrugne knjižice, objavljeno na listku, ki smo ga priložili zadnji položnici, mnogi zadrugni javljajo, ali da knjižice sploh niso prejeli ali da so jo izgubili, nekateri pa celo, da so jo uničili. Uprava US sporoča ponovno, da so zadrugno knjižico z napisom »Pravila« in z vpisom podatkov o sprejemu zadrugnikov na zadnjem listu, prejeli vsi zadrugniki. Stari zadrugniki so jo prejeli po prenosovanju društva v drugo v mesecu februarju 1932., novi zadrugniki pa po sprejemu v zadrugo.

Kdor te knjižice nima, dobi od uprave US duplikat. Za ta duplikat pa mora poslati pismeno izjavo, da je knjižica izgubljena in da jo proglasa za neveljavno, ter znesek 10 dinarjev (deset dinarjev) v znakmah. Preden zaprosite za duplikat, pogledite dobro še enkrat, če nimate knjižice morda kje založene!

Učiteljska tiskarna

—t Šol. odrom priporočamo mladinsko igro »Sirote«, ki jo je spisal priznani pisatelj Anton Ingolič.

Igrica je povzeta po povesti »Sirote«, ki je izhajala v »Našem rodu« in je vzbudila mnogo zanimanja, ker je vsebina vzeta iz življenja najbednejših otrok.

Sirote ne bodo delale nobenemu šol. odboru težave. Prepričani smo, da bo zaradi tega sprejeta z običnim zadovoljstvom. Igra je zelo primerna za božično.

Cena knjižici je 12 din. Šolski odri, ki kupijo en izvod, so oproščeni plačevanja taniem za uprizoritvev.

—t Dolgi in pusti jesenski dnevi postanejo veseli in zabavni, če sežemo po lepi knjigi.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani in njeni podružnici v Celju in Mariboru vam nudijo knjig na izbero.

Bližata se Miklavžev in božič, otrokom bo treba kupiti darov! Primerna knjiga je najlepše darilo, ki ima trajno vrednost.

—t Šol. upraviteljstvom in razrednim učiteljem(icam) priporočamo Jančičevo Zgodovino v slikah, ki stane 65 din.

—t Za zgodovinski in zemljepisni pouk kupite zgodovinske in zemljepisne sličice, 30 sličic stane 4 din.

—t Najprimernejša zabava in pouk so Kunstovi načrti elektrotehničnih aparatov: brzojavni aparat, električni zvonec, indukcijski aparat, telefon in mikrofoni. Vsak načrt stane 1,50 din.